

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Græsk og Nordisk Mythologi for Ungdommen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1847_874-txt-shoot-idm340.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Uranos og Gæa.

I Begyndelsen var *Chaos* og dernæst den bredskuldrede *Gæa* med det store Moderskiød, og *Eros*, den Skiønneste af de uddødelige Guder. *Chaos* fødte *Erebos* og Sortsmutten *Nyx*, og deres Børn var igien *Æther* og *Hemera*; men *Gæa* fødte først sin egen Mage, *Uranos*, som kunde overskygge hende og altid favne de salige Guder, hun fødte ogsaa *Pontos*, uden kiærlige Følelser, men, omfavnet af *Uranos*, fødte hun den dybtbevægede *Okeanos*, *Köos*, *Krios*, *Hyperion* og *Japetos*, *Thea*, *Themis* og *Mnemosyne*, den guldkrandsede *Phøbe* og den elskværdige *Tettys*, allersidst den snedige *Kronos*. Derpaa fødte hun de stolte *Kykloper*: *Brontes*, *Sterops* og den haardnakkede *Argos*, som havde kun eet Øie midt i Panden, men gjorde deres Ting med Kraft og Styrke og Konst. Endelig havde *Uranos* med *Gæa* tre Sønner endnu, ubeskrivelige Uhyrer: *Kottos*, *Briareus* og *Gyges*, Vanskabninger, hver med hundrede Arme, halvtredsindstyve Hoveder, og saa med Væxt og Styrke derefter; men alle 2de *forskrækkelige* Børn hadede *Uranos* og lod dem ikke komme for Dagens Lys, men smed dem, saasnart de var født, i det mørke Hul. Derover sukkede imidlertid *Gæa* dybt i sit Inderste og opspandt onde Rænker, frembragde den graa Demant, skabte deraf en Segl, og opmuntrede sine Børn til at gjøre en Ulykke paa deres Fader, som den, der først selv havde krænket Retten, og vel blev alle Børnene saa forfærdede ved den Tale, at Ingen vovede at knye, men endelig tog dog den snedige *Kronos* Ordet og lovede at følge sin Moders Raad. Ved Nattetid listede nu *Kronos* sig til at lemlæste sin Fader, men af Blodsdraaberne fødtes de frygtelige *Erinnyer*, og *Uranos* spaaede sine Børn, at det vilde gaae dem ilde for deres formastelige Udaad.

Dette er *Stamtavlens* Begyndelse, med Udeladelse af hvad vi, især ved Sammenligning med *Bibliotheket*, kan see, er upassende Indskud, og vi seer strax, at det Eiendommelige ved denne Begyndelse er ikke *Chaos* eller det store *Virvar*, som allevegne møder os ved Tidens Ophav, men *Maaden*, hvorpaa Alt, baade det Synlige og det Usynlige, udledes deraf. Her er nemlig ingen *Skabelse*, men kun *Fødsler* og *Ægteskaber*, hvorved Alt af en hemmelig Grund-Drift udvikler og det Eensartede forbinder sig, og skiøndt den største Deel af denne *Grund-Mythe* maa være *Ægyptisk* og *Phønicisk* Arbeide, kun optaget af *Grækerne* som en død *Forudsætning*, saa har dog Sjælen deri behaget dem; thi *saadanne* Fødsler og *Ægteskaber* er aabenbar *Sjælen* i hele den *Græske Mythologi*.

Begge Dele viser sig ogsaa strax i *Bibliotheket*, som giver os det Gængse, thi det begynder med *Uranos* (Himmelherren) og *Gæa* (Jordfruen), uden at nævne *Chaos*, *Nyx* (Natkonen), *Erebos* (Aftenmanden) eller engang *Eros* (Elskeren), men holder fast paa de tre Kuld Børn af *Uranos* og *Gæa*, og lader dem kun følge i en omvendt Orden, som vi maa kalde den *Græske*, saa først fødes *Kykloperne* og de hundredarmede *Uhyrer*, og sidst *Gudebørnene*; thi efter den *Græske* Tankegang maatte alt det Stygge, Vilde og Grændseløse fraskilles og udryddes eller bindes, før *Skiønheden*, rolig og afrundet, kunde udvikle og forplante sig.

Ogsaa i Opregnelsen af *Gudebørnene* har *Bibliotheket* det for sig selv, at det indskyder *Dione* mellem de Kvindelige, men hun bliver da den *Trettende*, der ikke blot forstyrrer *Parrene*, men varsler ilde, saa *Dione* maa føres tilbage til *Okeanos-Døttrene*, hvor hun, efter *Stamtavlen*, har hjemme.

Endelig giver *Bibliotheket* os Tal og Navn paa *Erinnyerne*, som vi, paa Latin, pleier at kalde *Furier*, saa de skal have været tre og hedt *Alekto* (Uro), *Tisiphone* (Hevnraab) og *Megæra* (Nidkiærhed), men saalænge vi hverken kiende Hjemmelen eller indsee Grunden, maae vi lade det staae ved sit Værd.

Hvad nu *Lemlæstelsen* af *Uranos* angaaer, som vi allevegne møde, da passer den kun i *Stamtavlen*, 4hvor *Gudebørnene* fødes først og siden lutter Uhyrer, som Faderen raser imod, thi kun efter denne *ægyptiske* Tankegang kan det findes rimeligt at berøve *Uranos* Kraften til videre Forplantelse, og da *Kronos* skal være *Tidsaanden*, og hans Forhold til sin Fader altsaa afbilde Forholdet mellem *Tid* og *Evighed*, kan vi nok skimte, hvad de gamle Lurendreiere ved Nilen havde bag Øret, at *Evigheden* jo paa en Maade maa afbrydes, for at *Tiden* og *Tidsregningen* kan træde i Kraft; men allerede *Erinnyernes* Fødsel ved denne Leilighed viser os, at *Grækerne* ikke havde den Betragtning, og vi skal siden see, at for dem svævede *Tidsbegynderen Kronos* kun som den himmelske *Barndom*. *Uranos* og *Gæa* vedbliver derfor ogsaa hos dem at staae i Baggrunden som et Par ældgamle, men dog guddommelige Aftægts-Folk, der vel ikke mere befatte sig med Verdens Bestyrelse, men holde dog Øie med deres Afkom og er til dens Tjeneste baade med Raad og Spaadom, naar de forlange det, saaledes som vi kan tænke os Forholdet, hvori *Menneske-Aanden* og *Menneske-Hjertet* i vore første Forældre staaer til alle fra dem nedstammende Folke-Aander og Hjertelag, et Forhold, der baade er dybt og sikkert nok, men for fjernt og dunkelt til uden ved overordenlige Leiligheder at kunne indtræde i Enkeltmandens eller selv i Folkeandernes Bevidsthed.

Hvorfor *Gudebørnene* (*Uranionerne*) nu netop var sex Mandlige og sex Kvindelige, er ikke let at sige, da Indfaldet neppe er *Græsk* og røber sig derfor ikke ved *Navnene*, men vi seer dog heri Grunden til det alminsdelige Sagn, at de egenlige Guddommes Tal var *Tolv*, thi naar dette ikke henføres til *Uranionerne*, tæller man aldrig saa tit, at man jo maa finde, der er Grund Nok til at tælle om igjen. Ligesaalidt kan vi sige, hvorfor disse *Uranioner* kaldtes *Titaner* og *Titanider*, thi vel spiller *Stamtavlen* dermed paa et *Græsk* Ord, som betyder at stræbe og anstrænge sig, men det er et blot Ordspil, med mindre de skulde udtrykke

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

ligesaamange *Grund-Drifter* hos Livet i deres mandlige og kvindelige Beskaffenhed, altsaa i deres Kraft og Kilde, Høihed og Dybde, Virksomhed og Omfang.